

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu Românesc Duminec'a si Joi'a, la fiecare două săptămâni cu adausul Joi'sorei. — Prenumeratiunea se face în Sibiu la espeditor'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretiulu pnenumeratiunei pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50 cr.

Nr. 68.

ANULU XXV.

Sibiu 28 Augustu (9 Sept.) 1877.

Pentru celelalte părți ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarhia pre unu 8 fl., iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru strainetate pre anu 12 fl., pre o jumetate de anu 6 fl. v. a.
Inseratele se platesc pentru antai' ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Resbelulu.

Sibiu, 26 Augustu
7 Septemvre.

Lupt'a s'a incinsu în tôte pârțile Bulgariei, numai sermanulu Suleiman-Pasi'a la Sipc'a a amortitu.

Pentru a dobandi o icóna clara despre evenimentele pe câmpulu de resbelu vomu înregistra dupa isvórele cele mai sigure, ce ne dá la dispozitiune, faptele întemplate în modu cronologicu. Dicemu *faptele întemplate*, fiindca ne lipsesce atátu voi'a câtu si spatiulu a ne ocupá cu scorniturile si fantasiele turco-magiariloru.

Amu anunatulu dejá în numărulu de Jui alu jurnálulu nostru, ca în 4 Septemvre rusii au luat cu asaltu Lovcea. Lovcea este o cetate cu vr'o 12,000 locuitori, 6 óre departe de Plevn'a la pólele nordice ale Balcanului. Ea dominéza prin positiunea sea drumulu, care merge prin defileulu Troianu la Sofi'a. Corpulu IV si IX sub comandanti generaliloru *Imerctinsky* si *Hasghildiajeff* a înaintatu Marti în 4 Septemvre dimineti'a spre Lovcea si au luptatu 13 óre în continuu si le-au bravura, pâna ce d'abiá sér'a le-au succesu a luá cetatea. Generalulu *Scobeleff*, care comandéza unu regimentu de calareti a fostu eroulu dilei, Generalulu *Hasghildiajeff* fu ránitu. Prin acést'a lupta situatiunea lui Osman-Pasi'a a devenitu critica, căci nu-i remane decâtu un'a din dóue: séu se încerca a sparge cordonulu ce i-a înclestatu armat'a, séu se concentréza în Plevn'a spre a fi prinsu cu deseversire. Este probabilu ca Osman-Pasi'a se va încercá a-si face drumu la Vidinu prin lini'a romanéca. Nu ne indoimu, ca trupele române, dupa tóte câte amu cetitu despre ele, astépta cu nerabdare a dá peptu cu Osman-Pasi'a.

Totu în diu'a de 4 Septembre *Mehemet-Ali-pasi'a* a atacatu trupele Marelui principe *Nicolae* si depesi'a turcii au ocupatu la inceputu *Kadikioi* (nu departe de Rusciucu), inse mai târziu rusii i-aru fi alungatu. Din Constantinopole ne lipsescu nu numai despre acést'a lupta, dar' si despre luareá Lovcei sciri oficiale. Se vede ca turcii afla de prisosu a mai adavea Rusciuculu au locu pe di ce merge batalii si ciocniri mai mari si mici cu rezultatulu variu.

Ací invingu trupele rusesci, ací cele turcesci fára a schimbá încátu-va situatiunea. *Mehemet-Ali* negresitu se încerca mereu a sparge mai ici, mai colea centrulu armatei rusesci pentru a scapá pe colegulu seu Osman-pasi'a din prinsóre, inse pâna astadi nu i-a succesu.

În 5 Septembre dimineti'a anuntia „*Politische Corespondenz*“ o mare lupta în apropierea Rusciuculu, va sa dica, între trupele lui *Mehemet-Ali* si între trupele Marelui principe. Alaturea cu acést'a a inceputu bombardarea Rusciuculu din bateriile rusesci dela Slobozi'a. Bombardarea a tiesutu tóta diu'a si s'a continuatu si în cealalta di. Despre rezultatulu acestei lupte „*Politische Corespondenz*“ nu comunica nimic'a. Dela Constantinopole cu datulu 6 Septembre se depesiazá ca trupele (turcesci) au trecut riulu Lom si mergendu spre Biel'a au ajuns la Obretenik. Acést'a scire adaveresce,

de-si nu în totu cuprinsulu, telegram'a oficiala sosita astadi din Gornistuden, de armatoriulu cuprinsi: „Turcii au atacatu în 5 Augustu corpulu rusescu dela Rusciucu în întreg'a sea linia. Ataculu principalu a fostu îndreptatu asupr'a satelorulu *Kazelovo* si *Oblanov'a* (ambele situate pe lângá riulu Lom). Colónele rusesci dela *Kazelovo* s'au înscopiatu dupa o lupta de 6 óre la Oscoi'a. Colónele dela *Oblanov'a* s'au sustienutu în positiunile sale. Pe ambele aripi a *liniei de defensiv'a rusésca* dela Rusciuk turcii au luat ofensiv'a catra *Kadikioi* si *Popkioi*.“

Este ór'a suprema pentru sosirea gardelor rusesci, cari au trecut în 4 a l. c. în numeru de 15,000, statiunea *Barbosi*. De-si telegram'a oficiala constatá retragerea colónelorulu dela *Kazelovo* la *Osciti'a*, totusi lini'a Lom respective *Iantr'a* nu este perduta pentru rusi si prin urmare turcii n'au potutu ajunge inca la *Obretenik*.

Despre ciocnirea trupelor române cu bande de cerchezi turcesci, de care amintiseramu în numărulu trecutulu, cetimu în „*Monitoriulu oficialu*“ urmátorele:

„Îndata dupa plecarea trupelor române spre Vidu, câte-va cete de cerchezi s'au rásânditu pe malulu stângu alu Iskerului, pradându si aruncându spaim'a în poplutiune; ei au încercatu chiaru a trece pe tiermulu dreptu, insa au fostu vigurosu întempinati de câte va detasiamente de calarasi, din regimentulu *Gradisteanu*, si respinsi preste riu inapoi. Poplutiune speriate au venit în mari distantie cu femei, copii, bagagié si vite, a se pune sub protectiunea putinelorulu trupe române ce se mai aflau pe malulu dreptu alu Dunarei. S'au luat imediatu mesuri spre a le protege. Regimentulu de calarasi *Gradisteanu* cu trei companii din regimentulu 6 dorobanti de *Ilfov* si escadronii de *rosiori Pandrav*, cu dóue companii de dorobanti de *Ilfov*, au plecatu sa faca recunósceri impregiuru pe unu perimetru de 20—30 chilometre si sa alunge pe pradatori, în urm'a acestorulu mesuri popluru a inceputu a se întorce pe la locuintele sele. Trupele plecate spre Plevn'a trecusera inca de ieri Vidulu si se înaintase pâna la positiunile ce le fusesera desemnate de *Mari'a Sea Domnitoriulu*, comandantulu sieflu alu armatelorulu ruso-române occidentale. Adí dimineti'a s'a auditu o canocandá din acea directiune, insa care s'a departatu din ce în ce, si a încetatulu cu totul dupa vr'o óra. — Nu se scie inca ce a fostu.

Diurnalele din *Bucuresci* publica urmátorele:

„*Inaltu órdinu de di*.

„*Osteni!* A trecutulu anulu de cându lupt'a de peste Dunare, între turci si crestini, pune în primejdia hotarele noastre.

„Pentru a le aperá, tiér'a a facutu apelu la voi. La glasulu ei, v'ati parasitu caminele, cu aventulu ómenilorulu, cari au consciinti'a ca de la devotamentulu lorulu aterna fiinti'a statulu romanu.

„Pe câtu timpu ostirile operau în departare si noi nu eramu amenintati de câtu de navalirile unoru cete de jefuitori, ne puteamu tienea numai în aperarea tiermurilorulu. Acum inse, resbelulu se apropia de hotarele noastre si, deca turcii aru fi invingatori, este invederatu, ca aru navalu cu totii asupr'a tiei, aducandu cu densi macelulu, pradare si pustiirea.

„În acésta positiune cá sa scapámu

tier'a de selbataciele navalitorilorulu, este de datorita nostra a merge sa-i combatemu pe chiaru teremulu lorulu.

„Ostasi romani! voi sciti cátu de multu a suferitu patri'a vóstra în timpu de peste 200 api, în care vi se rapisera midilócele de a mai aperá barbatesce, pe câmpurile de bataia, drepturile ei.

„Astadi aveti ocaziunea de a aretá din nou viteji'a vóstra, si Europ'a întréga sta cu ochii tientiti spre voi.

„Nainte dar', cu inima romanéca, si lumea sa ne judece dupa faptele nóstre.

„Reincepu astadi luptele gloriose ale strabunilorulu, alaturea cu numéresele si bravele armate ale unei'a din cele dintáiu puteri din lume. Armat'a romána, de-si mica, se va distinge, suntu sicuru, prin bravur'a si disciplin'a ei. Ea va redá astu-felu Romaniei rangulu ce a avutu alta-data si care i se cuvinea între natiunile europene.

Acést'a este ai credimulu Augustulu Imperatorulu alu tutorulu rusilorulu. De acei'a nu numai románii voru luptá alaturi cu rusii, p' acela-si câmpu si pentru acel'a-si scopu, dar' inca comand'a superióra a ambelorulu armate despre Plevn'a 'mi este incredintiata mie.

Acést'a este o onóre care se resfrânge asupr'a vóstra.

„Faceti dar' sa fálfáie din nou cu gloria drapelulu romanéscu pe câmpulu de bataia, unde stramosii vostrii au fostu secolu întregi aparatorii legii si ai libertáti.

„Nainte dar', ostasi romani, înainte cu barbatia, si în curendu ve veti întorce în familiile vóstre, în tiér'a vóstra libera prin voi insi-ve acoperiti de aplausele întregii natiuni.

CAROLU.

Calitátele armatei române în paralela cu cea rusésca recunóscute de straini!

Multe scria jurnalele magiare si magiarone turcofile despre inferioritate si necualificarea armatei române inca pâna nu erá mobilisata si pusa pe picioru de resbelu si fára de a i se fi imbiatu ocaziune, cá sa se manifesteze în fapta,— sa demustre pestefarilorulu cum si de ce tréba este ea.

Este cu multu mai bine, cându nu noi insine, ci altii straini se vedu indemnati a se interesá si a vorbi despre noi.

Astfelulu aflámu celulu mai eclatantu „*testimoniulu*“ despre calitátele eminente ale armatei române, descrise de unu corespondinte de pre câmpulu de resbelu, alu diurnalulu germanu „*Augsburger Allgem. Zeitung*“ cari descoperiri merita aprecierea si atentiunea ori-cáru'i'a románu adaveratu, si pe cari noi le reproducemu — dupa „*Fremden Blatt*“ din *Vien'a* Nr. 243. din 4 Septemvre nou spre orientarea lectorilorulu nostri.

Eata cum se exprima acelu corespondinte specialu:

„Facându paralela între armat'a romana si cea rusésca constatá cá rezultatulu: cum ca rusii nici cea mai mica romanu au, ca rusii cu dispretiu mai p'ca romanilorulu. Eu indresescu — serie privitoriulu corespondinte nepartialu — a intari: ca armat'a romana pe lângá oresi-care conducere calma si cu sánge rece, si-va face deplinu detorinti'a indatu ce seriozitatea situatiunei o va ingagiá. Trupe mai mici cari avusera chiamarea de a întreprinde recunósceri pe teritoriulu inimiculu si-satisfacura chiamarea în celulu

mai stralucitu modu. Anume e a se laudá artileri'a carea e prevediuta cu materialulu de tunuri (System. *Krupp*) si antepinsur'a bateriilorulu excelenta. *Aptitudinea în manevrarea a bateriilorulu romane, întrecé cu multu pe cea a armatei rusesci*, si i este cestei din urma în tóta privinti'a superióra. Acést'a o recunoscu insusi rusii. Oficierii artileriei române — cu putiene esceptiuni — au absolvatu cursurile superióre de artileria în *Berlinu* si *Fontaineblan* si-si este totu maestr'i'a pe de plinu. Infantariulu este totu atátu de bine armata. Puscile (*Peabody*) întrecu pe celea inarmate rusesci (*Kruka*). Adjustarea ostasilorulu románi este mai corespondentiora recerintilorulu moderne — decâtu cea a rusilorulu, carea în ori-ce impregiurari face impresiunea de greutate. Cu unu cuventu, armat'a romána a facutu asupr'a-mi impresiunea suprandietória favorabila, si fiindu-ca valórea moralacee este cum se compórta trup'a la diferitele ocaziuni, credu a poté sustiené astadi: ca cei 40,000 ostasi ai trupelorulu române cari în curándu voru întrá în actiune usioru potu întrece activitatea de pâna acum a rusilorulu.“

Nu credemu, ca diurnalistic'a magiara si magiarona-turcofila a fáta de loiala si nepreocupata, ca sa-i póta fi cu placere a luá si ea catu-si de putiena notiita de acestu „*testimoniulu*“ eclatantu, ce-lu exprima unu barbatu de specialitate *nerománu* despre o armata inca tenera, abia ieri-alalta ieri organizata, ecupata si mobilisata; unu „*testimoniulu*“ basatu pe esperintia si convingere personala; unu „*testimoniulu*“ ce face onóre armatei române pre care amicii si confratii turcilorulu, — compatriotii nostri de din cóci de carpati, — „*imbiatoriulu fratietáti*“ în ór'a ultimu, — nu de putiene ori o au persiflatu si cualificatu de lasia si netrebnicu.

Pap'a si Semilun'a.

Press'a oficiósa a Papei în modulu celulu mai escisivu dá expresiune bucuriei nemarginite a papistilorulu asupr'a invingerei, ce au suferitu rusii la Plevn'a. Eata cum vorbesce d. e. cunoscutulu organulu alu vaticanulu „*Voce della verita*“:

„Tóte în lumea acést'a 'si-au marginile hotarite, si ni se para, cá si cându provedinti'a n'aru putea suferi, cá Europ'a sa devina cu totul prad'a inimicilorulu bisericeii lui *Christosu*, fiindu impartita în dóue imperii, din cari unulu este *schismaticu*, celalaltu *apostolicu*, — dóue imperii, cari — abstractiune facendu de óre-care spoiala culturala pe deasupr'a — suntu în unu privintie totu asiá de rele, de nu cum-va inca si mai rele decâtu imperiile unui *Odoacer*, unui *Atil'a*, a *Gotilorulu*, *Vandalilorulu* si *Hunilorulu* *Dummedieu a întrebuintiatu semilun'a, spre a infránge puterea acelor'a, cari au pangaritu celulu . . .*“

Audi-t'ati, voi 5 milioane de románi *schismatici* din Romania, cari ve luptati pentru libertate si independintia în contr'a barbarei semilune, ce frumóse cuvinte *Vi* se adreséza din „*léganulu natiunei nóstre*?!“

Corespondentulu din Rom'a alu fóiiei polone „*Gazeta Narodova*“, fóia însemnata si bine informata despre cele ce se petrecu prin Vaticanu, reportéza, ca Pap'a audiendu despre derut'a rusilorulu la Plevn'a si Cars'aru fi esprimatu din cuventu în cuventu

astfelu „Totu-deun'a me bucuru nespuse, de câte ori audu, ca rusii au fostu batuti, si eu speru in Ddiu, ca ei finalmente voru fi invinsi. Eu facu rugaciuni ardiende, că sa se adevereze acést'a din urma“.

Apoi convorbi Pap'a cu cei din giurulu seu despre onestitatea si omeni'a turciloru, si observà in sfersitu: „De aru fi numai toti crestinii asià de omenia, că si turcii, cari nici cându inca nu au insielatu pe nimenea“. Numitul corespondentu garantèza pentru *deplin'a a. tenticitate* si reproduc-tiunea *verbala* a observàriloru papale, ce aru fi facutu impressiune mare asupr'a curtiei papale.

La acestea „National Zeitung“ (1 Sept. a. c.) din Berlinu face următoarele observări: „Vedemu deci *Capulu crestinatatiei*“ unitu prin rugaciuni caldure cu capulu Islamului. Se pare ca s'a reintorsu vremea lui Alessandru si Leone si a aliantieloru Romei cu ori si cine care-i promitea *vre-unu castigu*, si in contr'a ori si cui, care-i erà inimicu, cu acea deosebire numai, ca pe atunci aliantia cu cei fara de credintia nu s'aru fi potutu incheià asià de nepreocupatu, fiindu Pap'a atunci inca totu *inimiculu chiamatu alu Islamului*. Astazi, vedi bine, turculu este omulu celu mai de omenia din tota Europ'a — ce-i mai remane pastorului supremu din Rom'a, decatu a se alià cu acelu omu de omenia in contr'a Europei“.

La aceste cuvinte ale foiei din Berlinu din parte-ne nu mai avemu de a adauge chiaru nimic'a.

Corespondintie.

Sibiu 25 Augustu.

Infratire ne imbiu magiarii! Scirile telegrafice ce se comunicara din Bucuresti — prin Brasiovu — diurnalistici magiaro — germane din Budapesta si Vien'a despre diferentiele intrevinute si respective conflictulu escatu intre Russi'a si Romani'a cu privire la cooperatiunea armatei romane in resbelulu actualu cu Turci'a, dar' mai vertosu acea scire sensationala: ca cabinetulu Romaniei este in crisa si ministrulu-presedinte Bratianu si-aru fi datu dimisiunea din motivu, ca Tiarulu rusesco Alessandru, aru fi pretinsu categoricu „*desarmarea ostirei romane mobilizate*“, — au produsu unu incidinte de cea mai pregnantă metamorfosa a spiriteloru magiare si i-au induplecatu la momentu, a-si schimbà tonulu si atitudinea diurnalistici loru fatia de „Romani'a“ in specialu; ieru fatia de noi romani din acést'a monarchia austro-ungara, acea diurnalistica magiara, care pâna mai ieri alalta-ieri necontentitu ne ignorà, persiflà si insultà cu feliu de feliu de epetete triviale, — astadi ni suride si momese cu gagiulàri si imbiàri de infratire.

Astfelu cetiramu in „Ellenör“ Nr. 335 de dominec'a trecuta 26. Augustu, unu articulu intitulatu „A románok“ (Romani) care articulu ventilându cestiunea conflictului amintitu dintre Russi'a si Romani'a aréta in tonu domolu si blanduti periclele, la cari statulu, tier'a si poporul Romaniei erau espuse, deca remanèa si mai departe aliata cu Russi'a cuceritoria si despotica; apoi esprimându-si cea mai viua bucuria fatia de schimbarea situatiunei si luarea atitudinei resistatorie ce o manifesta Romani'a fatia de Russi'a din incidentulu conflictului escatu pentru cooperatiunea armatei romane aréta cãile si directiunile, pe cari romani de din colo si de din coci de carpati aru fi chiamati a se gândi la o tinenta mai circumspecta; a intinde mân'a Magiariloru de un'a si aceia-si sôrte si infratiti cu densii a conlucrà in contr'a aspiratiuniloru si tendintieloru panslavistice atatu de pericolose pentru esistinti'a elementului magiaru si romani!

Totu din acést'a ansa, intr'acestu tonu si in asemenea spiritu magulitoriu ni-se adresèza si provincialulu diurnalu „Alföld“ din Aradu in Nr. 196 dela 28 Augustu. a. c. cu unu „Apelu de infratire“ (A román polgártársaink) prin care admonieza pe romani a se feri de amicitia rusesca si dà espresiune convingerei, ca poporul magiaru si celu romanu vrendu nevrendu totu-si este avisatu la o infratire sincera; căci neintielegerele si dusmaniile de pâna acum între magiari si romani, — dice „Alföld“ — suntu a se atribui numai politice de *machinatiuni austriace din Vien'a*, care totdeun'a a invrajbitu si agitatu ambele elemente. Si deca ele nu voiescu sa se cufunde in marea slavica, atunci trebe pe vietia si môrte sa se infratiesca; pentru ca inimicii romanului suntu aceia-si cari suntu ai magiarului. Nici nemtiului austriacu, nici serbului si slovacului nu i-se pôte increde magiarulu si romanulu; căci, deca tôte aceste elemente aru avea putere, ni-aru nimici pe ambii totalmente; ele aru insielà si pre romani cum i-au insielatu pre magiari, etc. etc.

Dar' mai pre susu de tôte elementulu *slavo-germanu* amenintia a absorbe pre magiaru si pre romanu de o potrive; si asià fatia de acesti inimici de môrte, esistinti'a poporului magiaru si romanu la sustarea si mai departe a neintielegeriloru si dusimaneloru, este numai inca o intrebare de timpu! E unu ce forte dorerosu, ca magiarii si romanii abi'a acum dupa atâtea amagiri amare si atâtea detrimente si vinu in ori de a recunosce totu-si necesitatea ardenta a unei reconciliari si infratiri etc. etc.

Altcum — dice „Alföld“ — deca romani nu se voru lapeda de pretini'a ruso-slavica, atunci ei tientescu oblu impreuna cu acei inimici seculari la total'a nimicire a natiunei magiare, carea între constelatiunile actuali numai prin *sustinerea integritatii si invingerea Turciei* asupr'a moscovitului si vede garantata si salvata esistinti'a; la din contra magiarii impreuna cu romanii voru fi cutropiti inmediatu dupa nimicirea turciloru!

Asià scriu acelea-si diurnale despre noi, care pâna de unadi nu aveau cuvinte de ajunsu — prin dictionariile loru de a persiflà, si insultà natiunea romana.

Esperintiele dela 1848/49 pâna la restituirea constitutiunei si de atunci pâna la *dualismu* ma pâna in diu'a de astadi ni sersescu de probe si dovedi eclatante; ele caracterisèza deplinu insusirile compatriotului nostru magiaru, sentiulu de dreptate, ecuitate, si libertate alu lui fatia de natiunea romana. Avisamu pe stimabili cetitori ai nostri la articlii publicati in acést'a materia si se voru potè orientà ier pre colegii dela „Ellenör“, „Hon“, „Pesti Napló“ si pe cei dela „Alföld“ si „Kelet“ ii facemu atenti la impregiurarea: ca romani nici cându nu au datu mân'a cu *nemti** nici cu *slavii* că sa nimicèscă elementulu magiaru; din contra romani totu deun'a s'au temutu de acesti'a si necontentitu au manifestatu dorinti'a că compatriotii magiari, sa arete in fapta ca-i sciu pretiui, ca suntu loiali si drepti, compatrioti *adeverati si frati la bine si la ru*“.

Inse, ascultatau ei dorintiele nôstre, respectat-au dreptele pretensiuni, voitau ei a se manifestà pentru „fratietatea“ ce acum ni-o imbia? — Rapiti de insufetire de amoru si simpatia pentru turci sau dechiaratu de inruditi cu ei ignorându tóta lumea cealalta.

C s.

*) Dualismulu cis-translitanu.

Coresp.

„*Jiadaniu (Banatu) in Augustu 1877.*“

(Cum se interpretèza adi statutulu organicu in dieces'a Aradului?) In timpulu din urma se strecurara mai multe corespondintie prin colonele diariului „T. Rom.“, aretându publiculu unele din dieces'a Aradului, comise prin insusi mai marii acestei diecese; asemenea a aparutu in numerii mai ultimi si unu „*dementi*“, scrisu (de buna sèma la ordinu mai inaltu) de unu „*asesoru consistorialu*“, in care dlu asesoru se încerca a dovedi ca „*draculu nu e chiaru asià de negru precum 'lu desèmma unii*“. Ei bine, nu vremu sa mai repetimu cele dise in corespondintiele publicate, si nici a scrutà încatu a fostu adeveratulu respunsulu domnului asesoru consistorialu; nu pentru ca bubele aceste nu ne doru pre noi, ci pre altii, noi avemu ranele nôstre si acele dorimu a le aretà onoratulu publicu, că sa ne judece, sa ne compatimesca.

Apròpe unu anu e de cându comun'a Jiadaniu dupa deparatarea bravelui tineru Petru Avramuti, remase de nou fara invetiatoriu, vremu sa dicemu invetiatoriu suplinte, căci invetiatoriu mai scie Dumnedieu de cându nu amu avutu, macaru ca de aceia cari pórta numai numele si tragu salariu amu avutu si avemu si acum destui.

Dupa multe sfaturi se deschise in fine concursulu, cu conditiunea, că alegându suplinte sa capete dône pârți, ier invetiatoriu emeritu un'a parte din salariulu invetiatorescu. Diu'a alegerei a sositu, dar' durere, numai unu competente ni s'a prezentatu, si si acea intru atatu a fostu de slabuti, cătu sinodulu parochialu a aflu de bine a nu alege, ci a reinol concursulu.

In urmarea acesteia comit. par. a adresatu o rugare cătra ven. consistoriu diecesanu, in care a cerutu că — de ôre ce comun'a cu salariulu acest'a nu va putè sa-si capete nici cându unu invetiatoriu aptu si cunoscatoriu de sânt'a sea chiamare, sa ni se permita escrierea concursului pe intregulu salariulu invetiatorescu si in casulu acest'a, comun'a se deobliga a solvi sum'a de 100 fl. v. a. (ier mai târdiu a promis si mai multu).

Pre cându asteptamu toti cu sete aprobarea rogarei nostre, că dupa multa truda sa ne putemu câscigà si noi unu invetiatoriu harnicu, in locu de decisu meritoriu la cererea nôstra, ne tredimu in o buna diminètia cu invetiatoriu in satu, in persón'a definitivulu invetiatoriu G. Rusand'a din comun'a vecina Barateadin, si adeca dupa cum ni-a spus'o preotulu localu Ioanu Istinu, la preses'a demantatiune a Ilustratiei sele parintelui episcopu

Ei bine, voit'a Mari'a Sea episcopulu prin aceea, ca a scosu pre unu invetiatoriu fara vina din statiunea sea si l'a trimisu chiaru in aceea comuna din care acest'a, căti-va ani mai nainte, cu rusine a fostu scosu afara, voit'a, dicu, a ne aretà numai puterea ce o are Ilustr. sea in mân'a; voitau a ne aduce aminte tempii abià trecuti, cându bietii invetiatori, cu traist'a pe bâta, mai in tóta lun'a, si stramutau statiunele; séu voitau numai a ne necajì pre noi, trimitiendu-ne inapoi, ce ieri alalta-ieri amu fostu maturatu din naintea usiei nôstre? Marturisimu ca asià procedura nu pricepem e si unica in felulu seu! Acì nu s'a mai cautatu la lege, dreptate, ci cum se vede forti'a a dusu rolulu! Destulu, comun'a Jiadaniu avea acum de-si numai interimalu, dar' 'lu avea, si inca fara alegere, fara convoirea poporului!

(Precum amu auditu mai târdiu caus'a acestei stramutari, comandate „*ex praesidio*“ a fostu urmatorea:

Actualulu capelanu din com. Barateadin, s'a plânsu Ilustr. sele ca numai din capelania nu pôte traì sa-i mijlocèscă dara si dobândirea statiunei invetiatorescu, căci alt-cum fuge din Barateadin. In urmarea tanguirei acesteia Mari'a Sea a aflu de bine, sciindu ca com. Jiadaniu e vacanta, a cità prin

sfetniculu seu Ignatie Papp, pre preotulu localu Istinu la sine, si a-i dà ordinulu că pre Rusand'a cu ori ce pretiu sa-lu duca in Jiadaniu, căci de celelalte va grigi densulu. Poftimu, procedura constitutional!)

Rusand'a crà dara invetiatoriu in Jiadaniu, inse numai interimalu si plane numai suplinte. Parintele Istinu că sluga buna si credinciosa Mariei sele, a trebuitu dara mai nainte de tôte sa câstige favoritului seu titlulu intregu, ce i-a succesu, căci salariulu invetiatoriuului emeritu s'a scaritatu la unu bagatelu*), ier' partea cealalta s'a votatu invetiatoriuului Rusand'a sub titlulu nu mai multu „*suplinte*“ ci „*invetiatoriu*“, au trebuitu apoi sa-i asigure reesirea la alegerea definitiva, ce inca i-a succesu, căci la escrierea concursului, că sa nu pôta competà preparandii absoluti s'a pusu terminulu alegerei pe 31 Iuliu a. c., căci scia parintele Istinu ca pâna atunci acesti'a nu voru putè depune esamenu de calificatiune, — macaru ca unii barbati din comitetu au propusu a mai asteptà cu concursulu pâna voru fi gat'a preparandii cu esamenele.

Si cum a dorit'o parintele Istinu asià s'a si intemplat. A sositu diu'a alegerei si afara de uniculu Rusand'a alti recurrenti nu s'au infatiasiatu.

Vediendu acést'a poporul si sciindu si tôte machinatiunile parintelui Istinu s'a retrasu dela alegere, ba nici nu s'a infatiasiatu la sânt'a biserica, afara de partisanii lui Rusand'a, vre-o 16 la numeru, nisce poporeni dintre cari unii numai la serbatori mai mari si la alegeri se potu vedè in biserica, dar' in birtu mai totu-deun'a, si cu acesti'a s'a tinentu apoi alegerea sub presidiulu parintelui Istinu**), si minunea minuniloru, Rusand'a se alese cu aclamatiune de invetiatoriu!

Poporul absentu, care s'a retrasu dela alegere, prin unii reprezentanti ai sei a protestatu in contr'a acestei alegeri frumose. Asteptamu cu sete decisulu ven. consistoriu, cu atât'a mai tare căci, deducându din inversiunea poporului in contr'a acestei proceduri, si a altoru fapte neumane si scandalose a parintelui Istinu, dela decisulu acest'a deprinde sôrtea scôlei nôstre; a o mai avè, seu a o dà in mân'a regimului, care si asià abià astèpta sa o capete!

Cei dela putere, si cei ce au urechi de auditu sa audia!***)

Mai multi poporeni.

Despre a VII adunare generala a reuniunei invetiatoriloru romani gr. or. din dieces'a Caransebesului, tinenta in opidulu montanu Reciti'a in 1; 2 si 3 Augustu st. v. a. c.

Este constatatu, ca in ultimele dône decenii, ideia de intruniri, de asociatiuni s'a latitu cu unu sboru repede, astfelu, încatu adi cu bucuria potemu demustrà, ca mai in tôte clasele societatiei omenesci si in patri'a nôstra formându între sine asociatiuni, lucra din reputeri pentru inaintarea scopului si intereseloru loru in tôte directiunile. De acèsta ideia fiindu pe trunsu si prea demnulu nostru parinte episcopu alu diecese Caransebesului Ioanu Popasu n'a intrelasatu a deschide si invetiatoriloru de sub archipastoresc'a-i cârja unu terenu mai largu de desvoltare, prosperare si bunastare atatu pentru densii cătu si pentru poporu, ci inca in a. 1868 a nisuitu pentru infintiarea unei reuniuni invetia-

*) Ce nu a facutu consist. diecesanu, la repetitele nôstre rogari, a facutu acum pentru Rusand'a.

**) Parintele protopopu Dreghiciu, sciindu bine, ca poporul nu voiesce pre Rusand'a, căci nu corespunde recerintieloru de adi, si cugetându ca nefindu alti recurrenti nici nu se va tinea alegerea, nu a participatu la acestu actu. Corespondentii.

***) Corespondenti'a acést'a a venit alaturata lâng'a o comitiva prevediuta cu cinci-spre-diece subscrieri. Red.

toresci pentru toti invetiatorii din dieces'a Caransebesiului punandu prima p'etra adevuratului si staruind ca unu adevuratul parinte la mentinerea ei spriginindu-o cu cuventulu si cu fapt'a.

Ac'asta reuniune lu'andu-si adevuratulu inceputu in a. 1869 a devenitu de mare insemnatate pentru inaintarea invetiatoriloru in tota privint'a, a invetiatorulu popularu si preste totu pentru intregu poporulu nostru rom'anu astfeliu, inc'atu astadi cu to'te ca are mare lipsa de activitate serio'sa si neobosita, de caldura spriginire si multa bunavointia precum si de alta indreptare fundamentala cu multe part'ite competente, totu-si cu dreptu cuventu putemu afirm'a, ca ac'asta reuniune este pe calea desvolt'arei si a ajunsu in timpul din urma dupa tinerea adun'arei ultime in *Versietiu* si *Reciti'a montana*, unde nerom'ani suntu in mare majoritate, a se bucura de unu respectu anumitu si la ac'asti'a. Si fiindu-ca adunarea generala de estu-tempu tienuta in *Reciti'a* a fostu o adunare unica in feliulu ei at'atu din punctu de ved'ere culturalu si de actiuni voiu, sa permisiunea on. Redactiuni voiu sa descriu decurgerea ac'asti'a rug'andu-o ca in interesulu ac'astei reuniuni invetiatore'sci precum si in interesulu prosper'arei culturei no'stre nationale preste totu, sa binevoiesca a deschide un'a col'ona in pretiutulu diariu „Tel. Rom.“ pentru a prim'a descriere.

In diu'a urmatu in 1 Augustu v. a. c. s'au intrunitu la gar'a calei ferate din *Bocsi'a montana* comitetulu arangiatoriu din *Reciti'a* in frunte cu presiedintele seu *Adolfu Diaconovicu*, unu numeru frumosu de locuitoru din comuna *Bocsi'a montana* si *Vasiov'a*, invetiatorii din aceste comune *Ioane Marcu* si *Iosifu Avramu* cu scolarii loru si flamur'a scol'e gr. or. din *Bocsi'a mont.* precum si o capela musicala, cari la sosirea trenulu cu ospetii participatori la adunare, numai dec'atu erupseru in frenetice „sa trai'esca“ inocite de sonorile music'e. Dupa descenderea ospetiloru de pre trenu, — intre cari era si presiedintele reuniune'i invetiatoriulu din *Fizesiu Martinu Tiapu*, *Dlu Adolfu Diaconovicu* lu'andu cuventulu saluta reuniunea invetiatoriloru sal. or. din dieces'a Caransebesiulu si dechiaru, ca locuitorii din *Reciti'a* suntu gat'a a primi cu cea mai mare bucuria in mijloculu loru adunarea generala a ac'astei reuniuni.

Invetiatoriulu *Ioane Marcu* adres'andu-si ca'tra presiedintele reuniunei saluta in numele cetatieniloru din comunele *Bocsi'a mont.* si *Vasiov'a* pre toti participantii adun'arei generale ca pre pionerii culturei, de asemenea si unu scolariu alu amintitulu invetiatoriulu se adres'au ca'tra presiedintele reuniunei cu cuvinte de salutare. Presiedintele respun'diendu multiemesce tuturoru pentru binevoit'orea primire si intempinare.

Dupa aceste ospetii adun'arei condusi de comitetulu arangiatoriu se asiediara pe unu trenu separatu deschisu si continuara caletori'a spre *Reciti'a*, inc'antati fiindu de plac'erea ac'estei caletorii. Incovaliaturele trenulu pe dupa dealurile impodobite cu arbori si cu st'anci faceau ca in totu momentulu sa se iv'esca tablouri no'ue de posituni romantice si desfat'ore. O suprinde're placuta a fostu pentru toti participantii, intempinare din partea scolariiloru din comunele *Monio* si *Colnicu*, cari pre candu trenulu continua' mersulu seu ca in sboru, aruncau ospetiloru buchete si guni de flori intre nenumeru strig'ari de „sa trai'esca.“ La 2 ore trenulu ajunse in *Reciti'a*, unde ospetii furu acceptati de o multime mare de poporu salutandu-i cu entusiastice „sa trai'esca“ si apoi desc'alcandu furu condusi membrii comitetulu la festivu la cortelele pregatite.

La 4 ore comitetulu reuniunei s'au intrunitu in sedintia in scol'a gr.

or. din *Reciti'a*, unde intre altele a staveritu program'a obiectelor de pertractare a adun'arei generale.

Dupa sedintia a comitetulu at'atu membrii reuniunei ca'tu si ceilalti ospeti participantu, s'au constituitu intr'o conferintia cu scopu de a delib'era asup'r'a modific'arei statutelor reuniunei.

La ac'asta conferintia la invitarea si dorint'a invetiatoriloru au luat parte: *dlu Dr. Pavelu Vasiciu*, deputatulu dietalu *Stefanu Antonescu*, fostulu inspectoru scolariu din dieces'a *Aradulu N. Calaceanu*, judele regescu *Iuliu Petricu*, protopresbiterulu concerninte *Iacobu Popovicu*, cari parte ca membri onorariu, cari membrii fondatori n'au intrelasatu a veni la ac'asta adunare generala. Desbaterile infocate ce avura locu in ac'asta conferintia suntu o dov'eda eclatanta despre interesarea invetiatoriloru de progresulu, prosper'area si bunastarea reuniunei loru. Cu deosebire e demnu de amintitu din ac'asta conferintia ca s'au slevatu imbucurat'oria ideea de a deschide invetiatoriloru pre bas'a statutelor unu terenu mai largu, pe care se aiba locu convenire in reuniune a tuturoru barbatiloru inteligenti, amici ai scol'elor, ce se tienu de confessiunea gr. or. ca asi'a cu puteri unite sa se po'ta lucra la ajunge'rea sublimulu scopu alu reuniunei, adeca la inaintarea culturei si a crescerei. Ser'a la 8 ore a avutu locu in sal'a otelulu „Novotny“ unu concertu esecutatu de capela musicala montanistica din *Reciti'a* in onorea adun'arei generala a reuniunei.

In diu'a a II-a in 2 Aug. v. a. c. s'au intrunitu program'e toti participantii s'au intrunitu la 7 ore dimineti in biserica gr. or. din *Reciti'a montana*, unde s'au celebratu chiamarea santului spiritulu prin d. protopresbiterulu concerninte de dnii preoti si asesori consistoriali: *Georgiu Pocreanu* din locu si *Mihailu Pocreanu* din *Lugosiu*. La finea ac'estei rugaciuni d. parochu *George Pocreanu* lu'andu cuventulu saluta adunarea generala a reuniunei in numele comunitat'ei sele bisericesci si i ur'ea prosperare. Dupa d-sea d. protopopu concerninte prin o cuventare forte medu'osa esplicu insemnatatea ei si pofte'se pre invetiatori a lucra din to'te puterile la infflorirea si prosperarea ei. Astfeliu si incheia cuventarea ur'andu multi ani de fericire intemeietoriulu ac'estei reuniuni *Ilustr. Sele d. episcopu Ioanu Popasu* precum si tuturoru celor ce conlucra la inaintarea ei.

La 9 ore in fati'a unui publicu numerosu si a unei cununi frumose de dame, — domne si domniore — presied. reuniunei *Martinu Tiapu* deschide adunarea prin o cuventare forte frumosa si acomodata scopulu, da apretiuire progresulu, ce s'au facutu in tier'a no'stra in cele dou'e decenii din urma pentru formarea a totu feliulu de reuniuni, dar' mai cu s'ema a reuniuniloru, ce au de scopu promovarea culturei, — constat'ea apoi cu satisfactiune, ca in acestu progresu invetiatorii din dieces'a Caransebesiulu n'au ramasu inderetu, ci inca la an. 1869 la staruint'a parint'esca a episcopulu *I. Popasu* si-au formatu o reuniune, a carei scopu de o parte e promovarea culturei la poporu si intre invetiatori, de alta parte ajutorarea acestor'a la casu de lipsa si neputintia. Accentueza inse, ca adunarea generala presenta pre langa altele agende are de a modifica statutele reuniunei si a le providea cu dispozitii, cari mai asigurera si mai grabisu sa conlucra la ajungerea scopuriloru indicate. In fine salutandu intr'eg'a adunare, o dechiaru de deschisa provocandu-o pentru alegerea inca a doi notari pre langa celu ordinariu ce s'au si efertuitu alegandu-se cu aclamatiune dd. invetiatori *Ioane Marcu* si *Demetriu Gasparu*.
(Va urm'a.)

Varietati.

** (Societatea academica romana) s'au intrunitu in sesiune ordinara la 16 Aug. tiene sedintie in to'te dilele in localulu seu din palatulu universitat'ei. Publiculu este admisu.

** Conferintie invetiatore'sci s'au tienutu, dupa cum ni-se scrie in *Lipov'a* Corespondentulu inse se pl'ange ca dlu Presiedint'ulu de invetiatori n'au venit pre dlu protopresbiteru nici pre preotimea parochiale seu pe alti barbati inteligenti la conferintie dupa usulu de pana aci, ceea ce s'ema a desconsideratiune a acestor'u persone fruntasie din cleru si din persone.

** Directiunea postelor din Sibiu a deschisu concursu pentru statiunea unui impartitoriu de epistole, eventualu a unui servitoriu de cancelaria in cerculu seu cu lefa de 350 eventualu 300 fl. si 60 fl. bani de cuartieru, pe langa depunerea unei cautuini de 100 fl. Concurentii potu sa'si asterna suplicelele loru in 6 septam'ani incep'andu dela 4 Septembrie a. c. st. n. la directiune.

** Anunciu. Adunarea generala a reuniunei se ma'ne de cant'ari din Caransebesiu se va tiene, conformu statutelor ei, *Dumineca*, in 4/16 Septembrie a. c. la 4 ore dupa am'edi, in localitat'ile casinei rom'ane, la care toti domnii membrii se invita a particip'a.

Caransebesiu, 20 Augustu 1877.

A. Stancovicu, *Ioanu Nemoianu*,
presiedinte. not. reun.

* (Procesu de presa) Judecatori'a cercuala din *Bistritia* a condamnatu pre redactorulu dela „*Bistritzer Wochenschrift*“ la o ped'epsa de 50 fl. Redactorulu a apelatu la tabl'a r. ung. din *Muresiu-Vasiarheiu*.

** (Elementulu maghiaru in armat'a austriaca) este forte putienu reprezentat. Dupa cum ne spune „*Közvélemény*“ intre 112 oficeri, cari tocmai au absolvatu academi'a militara din *Wiener-Neustadt*, nu se afla dec'atu 8 maghiari.

** (Alegerea magistratulu in Caransebesiu) a avutu urmatoriulu resultatu: *S. Balomiri* primariu, *A. Leonhard* (actualulu vice-notariu alu comitetulu), *I. Cretiu* si *Piso* asesori, *P. Isac* notariu supremu, *I. Barcianu* jun. vice-not., *G. Singer* contabilu, *I. Bojiti'a* asesoru orfanalu, *I. Munteanu* fiscalu, *F. Ueveg* economu, *A. Draganu* adjunctu, *I. Carpinisianu* cassariu, *L. Dobob* controloru, *Dr. C. Krasser* medicu, *I. Schuller* chirurgu, *W. Andru* veterinaru, *I. Durr* forestieru, *I. Paulus* ingineriu.

** (Institutulu de elevi *Friedrich* mainainte *Spitzer* in *Brasiovu*). Acestu institutu cuprinde pe langa unu pensionatu si o scola elementara cu 4 clase. Anulu scol. incepe cu 1 Sept. (20 Augustu st. v.) Tacs'u pe anu 8 galbeni, cari se solvescu antecipandu in rate treilunarie.

Fagarasiu, 23 Augustu 1877.

Domnule Redactoru! Pentru de a alina in parte suferintiele si durerile fratiloru nostri de unu sange, cari luptandu-se cu bravura contr'a inimiculu secularu alu crestinismulu, cu picaturile din scumpulu loru sange au inceputu a ad'epa dej'a pamentulu nefericitei provincii *Bulgari'a*, — subscrisele amu apelatu la simtiulu uman si generosulu onoratiiloru domni si domne din urbea *Fagarasiu* si giuru accentuandu, ca a sositu or'a, candu fia-care crestiniu si iubitoriu de civilisatiune sa grab'esca in ajutoriulu ac'eloru nefericiti. In urm'a caru apelu amu primitu dela mai multi onorati domni si domne sumele m'notate in listele ac'lodate, care sume ne-amu si grabitu a le tramite la loculu destinatu respective societat'ei „*Crucea rosia*“ in *Bucuresci*.

Deci pentru de a ne legitim'a publice fatia cu onorati domni si domne

contribuenti, binevoiesce stimate dle redactoru a public'a in pretiutulu jurnalulu „*Teleg. Rom.*“ at'atu numeile contribuentiloru cu sumele contribuite ca'tu si responsulu societat'ei „*Crucea rosia*“ din 8 Augustu a. c. Nr. 903 ca proba despre primire.

Primesce Ve rog'amu Dle Redactoru asigurarea deosebitei no'stre consideratiuni.

Anastasi'a Popescu. Zinc'a Romanu.

Copia.

Bucuresci 8 Augustu 1877.

Societatea „*Crucea rosia*“ din *Romani'a*.
Comitetulu centralu.

Nr. 903.

Domn'a mea! Amu primitu epistol'a D-Vostre dela 1-a curentu precum si bani in suma de 558 lei, cu care fratii nostri vinu in ajutoriulu soldatiloru ce cadu luptandu-se pentru drepturile si independint'a Romaniei. Profitu de oca'siune, Domn'a mea, a ve esprima in numele comitetulu, v'uele no'stre multiamiri pentru initiativ'a ce a-ti luat de a da concursulu D-Vostre pentru desvoltarea ac'estei institutiuni umanitare.

Amu on'ore a a ve inaint'a recepis'a cassierulu Nr. 466, si a ve rog'a sa binevoiti a primi asigurarea prea osebitei mele consideratiuni.

Presiedinte:

Dimitriu Ghic'a m. p.

Secretariu:

I. S. Bobociu, m. p.

D-Siele Domnei *Anastasi'a Popescu* si *Zinc'a Romanu*

Fagarasiu.

Continuarea contribuiilor de bani

pentru ostasii rom'ani raniti din *Romani'a*.

Colectata prin Dn'a *Anastasi'a Popescu* si *Zinc'a Romanu* din *Fagarasiu*.

DD. *Georgiu Ionescu* 1 fl. 50 cr. *Ioanu Romanu* 100 fl. *Eugeni'a Codru* 6 fl. *Luis'a Gremoiu* 5 fl. *Ilariu Duvlea* 15 fl. *Ioanu Turcea* 5 fl. *Samuilu Ganea* 5 fl. *Alesandru Micu* 15 fl. si 1 1/2 Napoleonu in auru. *Dimitriu Chisieru* 2 taleri imperiali. *Georgiu Aiseru* 6 fl. *Nicolau Tom'a* 1 fl. *Ioanu Gram'a* 5 fl. *Ioanu Florea* 5 fl. *Zinc'a Pandrea* 2 fl. *Georgiu Boeriu* 5 fl. *Avisalomu Boeriu* 3 fl. *Gerasiu Gram'a* din *Rusioru* 1 fl. *Ioanu Micu* din *Poian'a-Merulu* 3 fl. *Nicolau Recei* din *Fagarasiu* 5 fl. *Petru Popescu* 1 galbenu. *Georgiu Bolog'a* 1 fl. *Ioanu Tientea* 1 fl. *Vasilu Popu* 5 fl. *N. N.* 1 fl. *Alessandru Raganu* 1 fl. *Ioanu Ganea* 1 fl.

Sum'a totala: 198 fl. 50 cr. 1 galbenu 1 1/2 Napoleonu in auru si 2 taleri imperiali.

Colectata prin *dlu Georgiu Boeriu* din *Vadu*.

DD. *Georgiu Boeriu* 20 fl. *Ev'a Iacobu Margineanu* 2 fl. *Georgiu Morariu* 1 fl. *Georgiu Raic'a* 30 cr. *An'a Georgiu Bacila* 30 cr. *Ioanu Boeriu* 20 cr. *Nicolau Urianu* 30 cr. *Nicolau Cosm'a* 20 cr. *Iacobu Ioanu Boeriu* 20 cr. *Samuilu Urianu* 20 cr. *Arseniu Bunea* 1 fl. 30 cr. *Nicolau Cosgari'a* 1 fl. *Ioanu Cosgari'a* 1 fl. *Samuilu Boeriu* 50 cr. *Georgiu Gavriela* 20 cr. *Georgiu Pasarariu* 50 cr. *Joie Boeriu* 40 cr. *Georgiu Cosm'a* 20 cr. *Ioanu Albu* 20 cr. *Iacobu Tamasiu Pop'a* 20 cr. *Georgiu Post'a* 10 cr. *Teodor'a Sofn'a* 30 cr. *Simeonu Pop'a* 20 cr. *Georgiu Strembu* 20 cr. *An'a G. Pop'a* 1 fl. *Ev'a N. Pop'a* 1 fl. *P.* 1 fl. *A. B.* 1 fl. *An'a Iuh'a* 50 cr. *An'a Gab'a mar.* *M.* 3 fl. *Iudit'a Negrilla* 2 fl.

Sum'a: 40 fl. 50 cr.

Colectata prin *dlu Ioanu Hasiu* notariu in *Brez'a*.

DD. *Iosifu Grecu* 1 fl. *Ioanu Hasiu* not. 1 fl. *Ioanu Tom'a* jude com. 1 fl. *Ioanu Tom'a* 1 fl. *Georgiu Pralea* parochu 1 fl. *Ioanu Palop'a* 50 cr. *Samuilu Valeu* 50 cr. *Iosifu Tom'a* 50 cr.

